

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/82/2024
Identifikačné číslo spisu:	4323201050
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4323201050.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobkyne VOP Nováky, a.s., so sídlom Duklianska 60, 972 71 Nováky, IČO: 35 820 322, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Piaristická 46/276, 911 40 Trenčín, IČO: 36 837 857, proti žalovanej F.S.C. EOOD, so sídlom Kuzman Shapkarev 1, 3. posch., 1000 Sofia, Bulharsko, IČO: 204726210, o zaplatenie 4 888 eur s príslušenstvom, o nesúhlase Okresného súdu Trnava s postúpením sporu Okresným súdom Levice, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na prejednanie a rozhodnutie sporu j e Okresný súd Trnava.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice dňa 11. apríla 2024 postúpil spor Okresnému súdu Trnava ako súdu kauzálnu príslušnému podľa § 22 písm. g) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023 (ďalej aj „CSP“) s poukazom na to, že sa jedná o obchodnoprávny spor. Zdôraznil, že Okresný súd Trnava bol miestne príslušným súdom už v čase podania žaloby, pretože posledná adresa sídla organizačnej zložky zahraničnej právnickej osoby (žalovanej) v zmysle § 15 ods. 2 CSP bola Rozmarínová 8, 920 01 Hlohovec. Podľa názoru Okresného súdu Levice (ďalej aj „postupujúci súd“) nejde o žiaden z prípadov osobitnej alebo výlučnej miestnej príslušnosti, čo by zakladalo kauzálnu príslušnosť Okresného súdu Nitra. Osobitne zdôraznil, že žalovaná pohľadávka predstavuje preplatok na nájomnom vyplývajúcom z podnájomnej zmluvy, v dôsledku čoho nemožno aplikovať ustanovenie § 20 písm. a) CSP, podľa ktorého je namiesto všeobecného súdu žalovaného na konanie príslušný výlučne súd, v ktorého obvode je nehnuteľnosť, ak sa spor týka vecného práva k nehnuteľnosti.

2. Okresný súd Trnava s postúpením sporu nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 CSP vec predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením sporu. Poukázal na to, že v zmysle § 40 a § 41 CSP súd kauzálnu ako aj miestnu príslušnosť skúma až na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí. Miestnu príslušnosť (okrem výlučnej miestnej príslušnosti) súd neskúma sám z úradnej povinnosti a takisto v zmysle predpisov účinných v čase začatia konania súd neskúma ani kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch. Pre určenie

miestnej, ako aj kauzálnej príslušnosti sú až do skončenia konania rozhodné okolnosti, ktoré existujú v čase začatia konania a trvajú až do jeho skončenia (§ 36 ods. 2 CSP). Ak teda žalobca podá žalobu na súd, ktorý nie je miestne príslušný, súd nemá možnosť postúpiť spor miestne príslušnému súdu, čo v danom konaní platí aj pre kauzálnu príslušnosť. Len ak žalovaný vznesie pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí, námietku miestnej alebo kauzálnej nepríslušnosti a táto je dôvodná, súd postupuje podľa § 43 CSP. Keďže žalovaná doposiaľ neuplatnila námietku miestnej ani kauzálnej príslušnosti, je na konanie naďalej príslušný Okresný súd Levice.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Levice a Okresnému súdu Trnava (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Trnava s postúpením sporu Okresným súdom Levice nie je dôvodný.

4. Podľa § 12 ods. 1 CSP na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Podľa § 13 CSP na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

6. Podľa § 15 ods. 2 CSP všeobecným súdom zahraničnej právnickej osoby je súd, v ktorého obvode je v Slovenskej republike umiestnená organizačná zložka zahraničnej právnickej osoby.

7. Podľa § 16 CSP, ak všeobecný súd nemožno určiť podľa § 14 a § 15, je všeobecným súdom súd, v ktorého obvode mala fyzická osoba alebo právnická osoba v Slovenskej republike poslednú adresu trvalého pobytu alebo adresu sídla; ak takého súdu niet, je príslušný súd, v ktorého obvode má majetok.

8. Podľa § 22 písm. g) CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave.

9. Podľa § 36 ods. 1 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania (§ 36 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 40 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023 súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

11. Podľa § 40 CSP v znení účinnom od 1. júna 2023 do 30. júna 2023 súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí.

12. Podľa § 40 CSP v znení účinnom od 1. júla 2023 súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

13. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

14. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

15. Podľa § 2 ods. 32 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“) sídlom Okresného súdu Trnava je mesto Trnava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Trnava, Hlohovec a Piešťany. Okresný súd Trnava má pracovisko v meste Piešťany.

16. Podľa § 3 ods. 7 zákona č. 371/2004 Z. z. sídlom Krajského súdu v Trnave je mesto Trnava; jeho obvod tvoria obvody a) Okresného súdu Dunajská Streda, b) Okresného súdu Galanta, c) Okresného súdu Senica, d) Okresného súdu Trnava.

17. Zo spisu vyplýva, že žalobkyňa sa návrhom na vydanie európskeho platobného rozkazu, doručeným Okresnému súdu Levice dňa 22. marca 2023, domáhala voči žalovanej obchodnej spoločnosti so sídlom v Bulharskej republike zaplata sumy 4 888 eur s príslušenstvom. V odôvodnení návrhu uviedla, že dňa 11. mája 2018 spoločnosť MSM Martin, s.r.o., so sídlom Štúrova 925/27, 018 41 Dubnica nad Váhom, IČO: 36 422 991 ako podnájomník uzatvorila so žalovanou ako nájomcom Zmluvu o podnájme nebytových priestorov (ďalej aj „podnájomná zmluva“ alebo „zmluva“), ktorej predmetom boli nehnuteľnosti evidované Okresným úradom Levice na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. I.. Podnájomná zmluva bola uzatvorená na dobu určitú, a to na 10 rokov odo dňa účinnosti zmluvy. V zmysle článku 3 bodu 3.1 zmluvy sa podnájomník zaviazal užívať predmet nájmu ako skladovacie priestory za účelom skladovania výbušnín, výbušných predmetov a munície v súlade s registrovaným predmetom činnosti (resp. predmetom podnikania) podnájomníka. V jednotlivých bodoch článku 5 podnájomnej zmluvy si zmluvné strany dohodli nájomné a spôsob jeho platenia, vrátane spôsobu indexácie. Pri uzavretí podnájomnej zmluvy spoločnosť MSM Martin, s.r.o. uhradila žalovanej sumu 19 500 eur (trojnásobok mesačného nájomného) ako zálohu na nájomné za obdobie 3 kalendárnych mesiacov bezprostredne nasledujúcich po nadobudnutí účinnosti podnájomnej zmluvy, pričom žalovaná v zmysle zmluvy nebola oprávnená za toto obdobie požadovať od podnájomníka žiadnu ďalšiu úhradu nájomného. Súčasne spoločnosť MSM Martin, s.r.o. zaplatila žalovanej aj nájomné vo výške 6 500 eur, a to jednotlivo v mesiacoch júl, august a september roku 2018. S poukazom na bod 9.4 podnájomnej zmluvy bol však podnájomník povinný platiť mesačné nájomné až od 1. decembra 2018, keďže k odovzdaniu predmetu nájmu žalovanou došlo až 30. novembra 2018. Za účelom postupného započítavania platieb bol dňa 24. januára 2019 uzavretý Dodatok č. 1 Zmluvy o podnájme nebytových priestorov (ďalej len „dodatok č. 1“), ktorý doplnil pôvodný článok 5 zmluvy o nové body 5.5 a 5.6, v zmysle ktorých sa zmluvné strany dohodli - vzhľadom na to, že k odovzdaniu predmetu podnájmu došlo oneskorene z dôvodov na strane nájomcu a podnájomník už zaplatil nájomcovi sumu 26 000 eur (nájomné za 4 kalendárne mesiace) - že v období od februára 2019 do júla 2020 (vrátane) bude podnájomník platiť nájomné znížené o sumu 1 444 eur/mesiac a táto nová výška nájomného 5 056 eur/mesiac bude po dobu 18 mesiacov vyplácaná na účet nájomcu s tým, že od augusta 2020 (vrátane) je podnájomník povinný opäť začať platiť plnú výšku nájomného v zmysle bodu 5.2 podnájomnej zmluvy. Žalobkyňa ďalej poukázala na jednotlivé platby nájomného v mesiacoch september 2018 až marec 2020, z ktorého prehľadu je podľa jej názoru zrejmé, že žalovanej bolo zo strany spoločnosti MSM Martin, s.r.o. uhradených o 39 000 eur viac, ako bol podnájomník povinný uhradiť v zmysle podnájomnej zmluvy v znení jej dodatku č. 1. Tento preplatok sa znížil o sumu zľavy v zmysle dodatku č. 1 (21 660 eur) a nedoplatok (17 202 eur), s tým, že po jednostrannom započítaní vzájomných pohľadávok sa suma nedoplatku znížila na 12 452 eur. Výsledkom je pohľadávka vo výške 4 888 eur, ktorá na základe Zmluvy o prevode časti podniku zo dňa 12. novembra 2019, uzatvorenej medzi spoločnosťou MSM Martin, s.r.o. a žalobkyňou (v tom čase podnikajúcou pod obchodným menom MSM Nováky, a.s.), prešla na žalobkyňu. Okrem istiny 4 888 eur žiadala žalobkyňa priznať aj paušálnu náhradu nákladov spojenú s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur a náhradu trov konania pozostávajúcu zo zaplateného súdneho poplatku a trov právneho zastúpenia.

18. Okresný súd Levice vydal dňa 10. mája 2023 európsky platobný rozkaz, ktorým žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni celkovú sumu 5 787,46 eura. Uznesením č. k. 7Cb/10/2023-74 zo 7. februára 2024 Okresný súd Levice tento európsky platobný rozkaz zrušil (§ 266 ods. 3 v spojení s § 272 CSP) s poukazom na to, že ho nebolo možné doručiť žalovanej do vlastných rúk, resp. v súlade s

článkami 13 a 15 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze. Následne listom z 11. apríla 2024 Okresný súd Levice predmetný spor postúpil Okresnému súdu Trnava ako súdu kauzálnu príslušnému na konanie v obchodnoprávných sporoch. V čase postúpenia sporu Okresnému súdu Trnava už platilo znenie § 40 CSP účinné od 1. júla 2023, v dôsledku čoho bol Okresný súd Levice oprávnený (a zároveň povinný) spor postúpiť - z dôvodu svojej kauzálnej nepríslušnosti na konanie v obchodnoprávných sporoch - aj bez námietky žalovanej (ex offa), za predpokladu, že ešte nedošlo k otvoreniu pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu. Ustanovenie § 36 ods. 2 CSP a v ňom vyjadrená zásada perpetuatio fori sa nevzťahuje na samotný procesný postup súdu pri skúmaní svojej (ne)príslušnosti na konanie, respektíve na podmienky, za splnenia ktorých môže nepríslušný súd postúpiť spor príslušnému súdu. Procesnoprávna úprava, na ktorú poukázal Okresný súd Trnava, bola platná a účinná len v období od 1. do 30. júna 2023, a teda len v tomto časovom období mohol súd svoju kauzálnu (ne)príslušnosť na konanie v obchodnoprávných sporoch skúmať výlučne na námietku žalovaného, uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí. Dňa 1. júla 2023 však nadobudol účinnosť zákon č. 261/2023 Z. z., ktorým sa o. i. novelizoval Civilný sporový poriadok, a to tak, že v ustanovení § 40 sa slová „na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí“ nahradili slovami „do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu“. Keďže predmetná novela neobsahovala žiadne prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. júla 2023 (prechodné ustanovenie § 471e CSP k úpravám účinným od 25. júla 2023 sa týkalo výslovne len konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach), platí pravidlo okamžitej aplikability novej procesnej úpravy (v tomto prípade § 40 CSP v znení účinnom od 1. júla 2023) aj na všetky prebiehajúce konania začaté podľa doterajších predpisov. Okresný súd Trnava preto nedôvodne namieta, že v zmysle predpisov účinných v čase začatia konania Okresný súd Levice nebol oprávnený sám z úradnej povinnosti (ex offa) skúmať svoju kauzálnu nepríslušnosť na konanie v obchodnoprávných sporoch, keď navyše v čase začatia konania na Okresnom súde Levice (22. marca 2023) kauzálna príslušnosť súdov na konanie v obchodnoprávných sporoch ešte ani neexistovala (k jej zavedeniu došlo až s účinnosťou od 1. júna 2023).

19. Okresný súd Trnava výslovne nespochybnil, že povaha sporu je obchodnoprávna (resp. že ide o spor z obchodného záväzkového vzťahu) a ani to, že vec patrí do právomoci súdov Slovenskej republiky. Najvyšší súd SR tak len pre úplnosť uvádza, že podľa čl. 24 bodu 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach v konaniach, v ktorých predmetom je nájom nehnuteľnosti, majú výlučnú právomoc (bez ohľadu na bydlisko účastníkov) súdy členského štátu, v ktorom sa táto nehnuteľnosť nachádza. Zo zmluvy vyplýva, že prenajaté nehnuteľnosti sa nachádzajú na území Slovenskej republiky, čo zakladá výlučnú právomoc slovenských súdov na konanie v predmetnom spore. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR sa ustálila v názore, že spor, ktorého predmetom je peňažné plnenie na základe zmluvy o nájme nebytových priestorov, uzavretej medzi podnikateľmi a v súvislosti s ich podnikateľskou činnosťou, napĺňa definíčné znaky obchodnoprávneho sporu; na konanie v takomto spore je daná kauzálna príslušnosť súdu uvedeného v § 22 CSP (k uvedenému porovnajte uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Ndc/9/2024 z 25. apríla 2024, sp. zn. 6Ndc/13/2024 z 30. mája 2024 a sp. zn. 6Ndc/6/2024 zo 17. júla 2024). O takýto prípad sa jedná aj v súdnej veci, pričom okolnosť, že pohľadávka z podnájomnej zmluvy prešla na žalobkyňu na základe zmluvy o predaji časti podniku je podľa ustálenej rozhodovacej praxe bez právneho významu, keďže povaha postúpenej pohľadávky sa postúpením nemení (podľa § 477 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov sa prechod pohľadávok pri predaji podniku spravuje ustanoveniami o postúpení pohľadávok).

20. Podľa ustálenej súdnej praxe je správne určenie konkrétneho z viacerých kauzálnu príslušných súdov (tu podľa § 22 CSP) podmienené určením inak miestne príslušného súdu a následným zistením, do obvodu ktorého kauzálnu príslušného súdu takýto (za iných okolností) miestne príslušný súd spadá. Z tohto dôvodu treba vychádzať najskôr z ustanovení upravujúcich miestnu príslušnosť súdov a následne určiť, či takto určený miestne príslušný súd je vo veci súčasne aj kauzálnu príslušným súdom, resp. do obvodu ktorého kauzálnu príslušného súdu takto určený miestne príslušný súd patrí. Najvyšší súd SR sa stotožnil s názorom Okresného súdu Levice o nemožnosti aplikovať ustanovenie § 20 písm. a) CSP

(výlučná miestna príslušnosť súdu), vzhľadom na to, že predmetom sporu je peňažný nárok a nie vecné právo k nehnuteľnosti. V posudzovanom prípade tak bude do úvahy prichádzať len všeobecná miestna príslušnosť súdu podľa § 13 a nasl. CSP. Z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Trnava na č. l. 79 spisu Najvyšší súd SR zistil, že žalovaná zahraničná právnická osoba so sídlom v (inom) členskom štáte Európskej únie v minulosti podnikala v Slovenskej republike prostredníctvom svojej organizačnej zložky (§ 16 CSP), ktorá mala zapísané sídlo na adrese Rozmarínová 578/8, 920 01 Hlohovec, t. j. v okrese Hlohovec, ktorý okres patrí do obvodu Okresného súdu Trnava (§ 2 ods. 32 zákona č. 371/2004 Z. z.). Obvod tohto súdu zároveň patrí do obvodu Krajského súdu v Trnave [§ 3 ods. 7 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z.]. Kauzálna príslušným súdom na konanie v obchodnoprávných sporoch pre obvod Krajského súdu v Trnave je podľa § 22 písm. g) Okresný súd Trnava.

21. Okresný súd Levice preto postupoval správne, keď po zistení svojej kauzálnej nepríslušnosti na konanie v obchodnoprávnom spore, v ktorom doposiaľ nedošlo k otvoreniu pojednávania alebo predbežného pojednania sporu, predmetnú vec postúpil Okresnému súdu Trnava ako súdu kauzálna a miestne príslušnému na jej prejednanie a rozhodnutie.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.